

CENNET VE CEHENNEM*

Eüzü bi'llâhi mine's-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn... Seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'dü fa'lemû eyyühe'l-ihvân! Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasili ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

لَوْ أَنَّ حَوْرَاءَ أَطْلَعَتْ إِضْبَعًا مِنْ أَصَابِعِهَا لَوَجَدَتْ
رِيحَهَا كُلِّ ذِي رُوحٍ

(الحسن بن سفيان، طب. كر. عن سعيد بن عامر بن حذيم)

RE. 355/4 (*Lev enne havrâe atlaat isbean min esâbiahâ, levecede rîhahâ külli zîrüh.*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Çok aziz ve muhterem müslüman kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selamı, rahmeti, bereketi cümleminizin üzerine olsun!

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Peygamberimiz, Efendimiz, başımızın tâcı, numûne-i imtisâlimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'nin mübarek hadis-i şeriflerinden bir miktarını; hocamızın hocası Gümüşhâneli Ahmed Ziyâüddîn Efendi Hazretleri'nin cem ve te'lif eylemiş olduğu *Râmûzu'l-Ehâdis* adlı hadis mecmuasından okumaya devam edeceğiz...

Hadis-i şeriflerin izahına geçmeden önce her zaman yaptığımız gibi, bir vazifemizi yerine getirmemiz lâzım. Evvelâ efendimiz,

Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'nin ruhu için ve onun âlinin, ashâbının ve etbâının ruhları için; ve sair enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullahın ruhları için;

Bu eserin müellifi, Gümüşhaneli Hocamız'ın ruhu için; ahirete irtihâl etmiş olan Mehmed Zâhid-i Bursevî Hocamız'ın ruhu için; bu eserin içindeki hadis-i şeriflerin bize kadar ulaşmasına emek sarf etmiş olan bütün alimlerin ve râvîlerin ruhları için;

Ve uzaktan yakından bu hadis-i şerifleri dinlemek üzere şu mescide toplanmış olan siz kardeşlerimizin de ahirete intikâl etmiş olan bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için; hayatta olan biz mü'minlerin de sıhhat, afiyet ve saadet, selâmet üzere yaşayıp, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin rızasına rızasını celb edici salih ameller işleyip, huzuruna sevdiği, razı uygun, olduğu kullar olarak varmamız için; bir Fatiha üç İhlâs-ı Şerif okuyalım:

.....

a. Hürilerin Güzelliği

Mukaddimede metnini okumuş olduğumuz hadis-i şerif cennet hurileriyle ilgili. Said ibn-i Âmir RA'dan, Taberânî rivayet eylemiş. Peygamber SAS Efendimiz cennet hurilerini tarif ediyor. Nasıl tarif etsin? Şöyle buyurmuş:¹

لَوْ أَنَّ حَوْرَاءَ أَطْلَعَتْ إِصْبَعًا مِنْ أَصَابِعِهَا لَوَجَدَ
رِيحَهَا كُلِّ ذِي رُوحٍ

(الحسن بن سفيان، طب. كر. عن سعيد بن عامر بن حذيم)

RE. 355/4 (*Lev enne havrâe*) “Eğer huri kızlarından bir tanesi (*atleast ısbean min esâbiahâ*) parmaklarından bir parmağı çıkarsaydı, (*levecede rîhahâ külli zîruh*) her ruh sahibi onun o güzel, latif kokusunu duyardı.”

Yâni cennette malum huriler var, *huri'l-ıynün*. *Hûrî* ne demek? *Ahver* kelimesinin müennesi *havrâ* geliyor, burada da *havrâ* demiş nitekim. Onların her ikisinin de cem'i *hûr* geliyor ki; gözünün güzelliğini tarif etmek suretiyle anlatılıyor bu cennet nimetlerinden bir nimet de huriler. Onun güzelliği, gözünün güzelliğiyle tarif ediliyor. Gözünün akı gayet ak, karası gayet kara; *ıyn* de *aynâ* kelimesinin cem'idir. O da gözleri

¹ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IX, s.148, no:2865; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXI, s.145; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-Sahâbe*, c.IX, s.148, no2865; Saîd ibn-i Âmir ibn-i Huzeym RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.519, no:34969; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.309, no:4686; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV III, s.90, no:18937.

gayet iri ve güzel demek; yâni kirpikleriyle, göz bebekleriyle fevkalâde güzel demek.

İnsanın yüzünde en tesirli uzuvlardan birisi olduğu için göz; göz güzelliği çarpıcı bir güzellik olduğu için oradan anlatılmış. Böyle bir huri kızı; biz huri demişiz, sonuna *yây-ı nisbet* ekleyerek huri demişiz; yâni o zümreye mensub bir kız. Eğer parmaklarından bir parmağı çıkartsaydı dünya ehlinin göreceği gibi; hepsi o güzel kokuyu duyardı buyuruyor.

Bundan sonraki hadis-i şerif de yine o konuyla ilgili. Bir hadis- i şerif daha gelecek; üç tane:²

لَوْ أَنَّ امْرَأَةً مِنْ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ أَشْرَفَتْ عَلَى
الْأَرْضِ لَمَلَأَتِ الْأَرْضَ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ وَلَا ذَهَبَتْ
ضَوْءَ الشَّمْسِ وَالْقَمَرِ

(طب. والضياء عن سعيد بن عامر)

RE. 355/5 (*Lev enne'mreeten min nisâi ehli'l-cenneti eşrafet ile'l-ardi, lemeleeti'l-ardu min rîhi'l-miski, ve leezhebet dav'e'ş- şemsi ve'l-kamer.*)

Burada da yine aynı zattan, Saîd ibn-i Âmir RA'dan nakledilmiş, Peygamber SAS Efendimiz'in tarifleri şöyle:

² Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.V I, s.59, no;5512; Abdullah ibn-i Mübârek.

Zühd, c.I, s.77, no:226; Saîd ibn-i Âmir ibn-i Huzeym RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.473, no:39315; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.771, no:18754; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XV III, s.89, no:18933.

(*Lev enne emreeten min nisâi ehli'l-ceneti*)
“Cennet kadınlarından, ehl-i cennet kadınlardan bir kadın yeryüzüne doğsa...” güneş nasıl doğup da ışıklarını saçarsa *eşraka* fiiliyle anlatıyor Peygamber Efendimiz. Yâni böyle ışıklarını saçar gibi yeryüzüne doğuverse o güzelliğiyle; (*lemeleeti'l-ardu min rîhî'l- miski*) “Yeryüzü muhakkak ve muhakkak ki misk kokusuyla dolardı, görünmesiyle daha... Görüş görünür gibi bir turu e tse yd i güzelliğinin güneşi bir tulu ediverseydi; yeryüzü misk kokusuyla dolardı. (*ve leezhebet davvu'ş-şemsi ve'l-kamer*) Ayın ve güneşin nuru giderdi.”

Nereye gidiyor ayın, güneşin nuru? Sönük kalıyor. Onun güzelliği yanında ay ve güneş sönük kalıyor. Nasıl gündüz güneş çıktığı zaman gökyüzünde gene mevcut olan yıldızların ışıklarını göremiyorsak... Gündüz yıldızlar yok mu oluyor, gökyüzü yıldızsızlaşıyor mu? Hayır... Güneş doğuyor, güneşin ışıkları fazla, parıltısı fazla; öteki ışıkların hepsini bastırıyor da göremiyoruz yıldızları. Eğer bir huri kızı görünseydi, Güneş'in ve Ay'ın ışıkları görünmezdi.

Üçüncü hadis-i şerif:³

لَوْ أَنَّ مَا يُقَلُّ ظِفْرُ مِمَّا فِي الْجَنَّةِ بَدَا لَتَزَخَّرَتْ
لَهُ مَا بَيْنَ خَوَافِقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَوْ أَنَّ رَجُلًا
مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ اطَّلَعَ فَبَدَا أَساوِرُهُ لَطَمَسَ ضَوْءَ
الشَّمْسِ كَمَا تَطْمِسُ الشَّمْسُ ضَوْءَ النُّجُومِ

(حم. ت. عن سعد)

RE. 355/6 (*Lev enne mâ yukıllü zıfrun mimmâ fi'l-cenneti bedâ, letezahrafet lehû mâbeyne havâfiki's-semâvâti ve'l-ardı; velev enne raculen min ehli'l-cenneti'ttalea febedâ esâviruhû, letamese dav'i's- şemsi, kemâ tatmisü's-şemsü dav'e'n-nücûm.*)

Bu da yine aynı mevzu ile ilgili bir hadis-i şerif.

(*Lev enne mâ yukıllu zufrun mimmâ fi'l-cenneti*) “Cennette olan nimetlerden bir tırnak miktarı, bir tırnağın taşıyabileceği kadar az bir miktar, bir parmak ucu kadar, taşınabilecek kadar küçük bir nimet görülseydi, (*letezahrafet lehû mâbeyne havâfiki's - semâvâti ve'l-ard*) semaların ve yerin çepeçevre, sonlarına kadar olan her tarafı müzeyyen olurdu bu güzellikten.

³Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.85, no:2461; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.169, no:1449; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V II, s.480; Abdullah ibn-i Mübarek, *Müsned*, c.I, s.118, no:117; Ziyâü'l-Makdîsî, *el-Ehâdîsü'l-Muhtâreh*, c.II, s.5, no:1003; Abdullah ibn-i Mübarek, *Zühd*, c.I, s.126, no:416; Mizzî, *Tehzîbü'l-*

Kemâl, c.V III, s.408, no:1767; Sa'd ibn-i Ebî V akkas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.480, no:39343; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV III, s.102, no:18969.

Cennetten bir tırnağın taşıyabileceği kadar küçük miktar bir şey çıksaydı, bütün gökler ve bütün yeryüzü taa en son noktalarına kadar müzeyyen olurdu. Altın yaldızla yaldızlanmış gibi süslenirdi. O kadarcık şey, bütün semaları, yeri altın yaldızla süslenmiş gibi zînetlendirmeye, nakışlandırmaya, süslemeye yeterdi.

(*Velev enne racülen min ehli'l- cenneti'ttalea*) Cennet e hlinde en bir adam doğsa, görünse, (*febedâ*) zâhir olsa, (*esâviruhu*) bileklerindeki bilezikler veyahut bilezik mahalli olan elinin bilek yerleri görünürse; güneş ışığının, yıldızların ışıklarını söndürdüğü gibi o da güneşi söndürürdü.” Yâni gölgede bırakırdı, yâni onu bastırırdı mânâsına.

b. Cennetin Nimetleri

Şimdi bu üç hadis-i şerif cennet ile cennetin içindeki huri kızlarıyla, *gılmân* ile ilgili tasvirler. Cennetin içinde neler var, nasıl anlatalım, emsali olmayan şeyler nasıl anlatılır? Peygamber SAS Hazretleri bir hadis-i şeriflerinden buyurmuş ki:⁴

إِنَّ فِي الْجَنَّةِ مَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ وَلَا أُذُنٌ سَمِعَتْ وَلَا
خَطَرَ عَلَى قَلْبِ أَحَدٍ

(طب. عن سهل بن سعد)

⁴ *Taberânî, Mu'cemü'l-Kebîr*, c.V I, s.122, no:5706; *Sehl ibn-i Sa'd RA'dan*.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.455, no:39241; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IX, s.115, no:8030.

(*Inne fi'l-cenneti mâ lâ aynün raet*) “Muhakkak ki cennette gözlerin görmediği, (ve lâ üzünün semiat) kulakların işitmediği, (ve lâ hatara alâ kalbi ehadin) ve kimsenin gönlüne de gelemeyecek kadar güzel nimetler vardır.”

Cennetin güzelliğini anlatmak için benim aklıma şöyle geliyor ki, şu yerlerin-göklerin sahibi Allah-u Teâlâ Hazretleri, şu sonsuz kudretin sahibi Allah-u Teâlâ Hazretleri bir tek yaprak bile yapraklık işini görmeye yeterken binlerce çeşit yaprak yaratan, sanatını gösteren; bir tek balık çeşidi yetecekken binlerce çeşit balık, binlerce çeşit böcek, binlerce çeşit kuş yaratan Allah-u Teâlâ Hazretleri, hılkatten yorulmayan, bıkmayan, sanatının sonu olmayan Allah-u Teâlâ Hazretleri; yaratmasındaki kudretini göstermek için çeşitlendiriyor. O kadar büyük kudret sahibi Allah-u Teâlâ Hazretleri... O güzel gülleri, sümbülleri, çiçekleri, arıları, balları, manzaraları, ağaçları, çiçekleri, gölleri, dereleri yaratan; o güzellikleri yaratan Allah-u Teâlâ Hazretleri kulunu memnun etmek için “Sen bana itaat ettin ey kulum!” diye onu memnun etmek için bir yer hazırlamış; cennet. Memnun etmek için; mümkün mü memnun olmamak. O kudret sahibinin hazırladığı bir şeyin akılların, hayallerin onu ihata etmesi, anlaması, kavraması mümkün mü?

O zaman misal ile anlatılır. İşte bir huri kızı bir parmağını çıkarsa, o zaman onun kokusunu her ruh sahibi duyardı. Eğer cennet kadınlarından bir kadın şöyle güneş doğar gibi bir görünüyorsa yer ehline, yerler gökler misk kokusuyla dolardı.

Ve ayın, güneşin nuru gölgede, ikinci planda kalırdı, görünmez olurdu. Eğer cennetten bir taşıyacak kadar bir şey çıkartılması mümkün olsaydı, o kadarlık, azıcık bir şey; bütün yerleri gökleri zinetlendirmeye, yaldızlandırmaya, süslemeye yeterdi. Böyle bir şey...

Yunus Emre demiş ki:

Cennet cennet dedikleri

Birkaç köşkle birkaç hûri

İsteyene ver anları

Bana seni gerek seni

Şimdi tabii bilmeyen insan için biraz ağır bir söz. Ne birkaçı, tarifi mümkün mü? Bir kişiye bir köşk verildiği zaman, yetmiş bin odası olacak. Her köşkün çeşit çeşit burçları olacak, odaları olacak; tarifler mümkün değil. Hurilerin sayısını bilmek mümkün değil. Bir hurinin bir tanesi parmağını gösterse böyle oluyor.

Bir genç rüyasında bir huri kızını görmüş, tamam... Bitti artık, hayatı hiç istemiyor artık canı. Öyle bir şeyi gördükten sonra insan oraya kavuşmak istemez mi? Hayatı gözü görmüyor. Allah-u Teâlâ Hazretleri cennet içinde çeşit çeşit nimetler ihsan etmiştir de Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi o nimetlere erdirsin. Aklımızı başımıza toplayıp, cennet için, Allah'ın rızasını kazanmak için salih ameller işleyip, onların sözünü duyd uğumuz gibi özüne de ermeyi nasib etsin Allah! O nimetlerin içine de bizleri gark eylesin, nimetine, rahmetine gark eylesin!

Nimetin en güzeli de Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin cemalini seyretmek olacakmış. Cennetin içinde nimetlerin en büyüğü... Allah-u Teâlâ Hazretleri cennetiyle ve cemaliyle cümlemizi müşerref eylesin...

c. Allah'a Hamd Etmenin Değeri

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

لَوْ أَنَّ الدُّنْيَا كُلَّهَا بِحَدَافِيرِهَا بِيَدِ رَجُلٍ مِنْ

أُمَّتِي ثُمَّ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ لَكَانَتِ الْحَمْدُ لِلَّهِ

أَفْضَلَ مِنْ ذَلِكَ كُلِّهِ

(كر. عن أنس)

RE. 355/7 (*Lev enne'd-dünyâ küllehâ bi-hazâfîrihâ bi-yedi raculi min ümmeti, sümme kâl: El-hamdü li'llâh! Lekâneti'l-hamdü li'llâhi efdale min zâlike küllihî.*)

Şimdi biz bazı sözler söylüyoruz, annemiz öğretti, babamız öğretti diye. Küçükten beri haşır neşir olmuşuz, kadr ü kıyme tini bilmiyoruz; ama ilim okudukça, öğrendikçe insan, elinde ne nimetler olduğunu o zaman anlıyor. Şimdi bir el-hamdü li'llâh diyoruz ya, aksırırız el-hamdü li'llâh

⁵ Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usûl*, c.II, s.267; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.359, no:5083; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIV, s.16, no:11331; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.253, no:6406; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XV III, s.83, no:18918.

deriz, yemek yeriz *el-ha mdü li'llâh* deriz... İşte namazda *el-hamdü li'llâh* tesbihi çekiyoruz, *el-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemin* diye her rekâta hamd ile başlayan Fatıha Suresi'ni okuyoruz. Ne demek *el-hamdü li'llâh*? Yâ Rabbi, her türlü övgü, medih, senâ sana layıktır. Her türlü medh ü senânın sahibi aslında sensin, neyi övsem sahibi sensin, çünkü yaratanı sensin. Ne olsa, bütün övgüler sana gider.

Peygamber SA Efendimiz buyurmuşlar ki: ⁶

لَا أُحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَيَّ

نَفْسِكَ

(هـب. عن عائشة)

(*Lâ uhsî senâen aleyh*) Yâ Rabbi, ben sana nasıl medihleri sayayım da tüketeyim. Dilim yetmez, ömrüm yetmez ki sana medh ü senâ etmek için uğraşsam, bitiremem ki...

(*Keyfe ve külle senâün yeûdu ileyk*) Bütün senâlar sana dönüp gelirken, ben nasıl senin senânı yapabilirim, mümkün mü? Her senâ sana çıkar. Çiçeği övsem sana çıkar, kokuyu övsem sana çıkar, manzarayı sevsem sana çıkar, çocuğumu sevsem sana çıkar; hepsi... Sen değil misin yaratıcı? Mümkün değil şey yapmak. *el-hamdü lillâh* her türlü övgü senindir yâ Rabbi demek oluyor.

Şimdi bunun kıymeti neymiş bakalım, Peygamber Efendimiz'den, hadis-i şerifinden dinleyelim!

⁶ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.385, no:3838; Hz. Aişe RA'dan.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

(*Lev enne'd-dünyâ küllehâ*) “Eğer şu dünya tamamıyla, bütünüyle, (*bi-hazâfîrihâ*) çepeçevre, bütün teferruatıyla, her şeyiyle (*bi-yedi raculi min ümmeti*) ümmetinden bir adamın elinde olsa; dünyanın tamamı, kıyısı köşesiyle, aşağısı yukarıyla, her şeyiyle ümmetinden bir adamın elinde olsa...” Dünya, bütün dünya; Boğaziçi, Emirgân, Çamlıca, Erenköy, Marmara, Ege, Marmaris, Akdeniz, Afrika, Amerika, bilmem ne adaları... Her tarafı tamamen bir insanın elinde olsa bu dünya; bütün nimetleriyle, bütün köşkleriyle, saraylarıyla ve sâiresiyle demek. Çünkü tekrar tekrar söylüyor Peygamber Efendimiz.

(*Lev enne'd-dünyâ*) diyor, “Eğer dünya olsa” arkasından ekliyor, (*küllühâ*) tamamıyla; ondan sonra bir daha ekliyor (*bi-hazâfîrihâ*) çevresiyle, etrafıyla, yüksekliğiyle, alçaklığıyla...” Tekrar söylüyor ki, hiç eksiksiz olduğu anlaşılınsın diye.

“Benim ümmetinden bir adamın elinde olsa, (*sümme kâle: El-hamdü li'llâh*) sonra o adam *el-hamdü li'llâh* dese...” şu *El-hamdü lillâh* sözü, küçükten beri söylediğimiz, her zaman söyled iğimiz o *El-hamdü li'llâh*; şuursuz söylediğimiz *El-hamdü li'llâh* sözü; öyle deyiverse... (*Lekâneti'l-hamdü li'llâhi efdale min zâlike küllehû*) “Bu *El-hamdü li'llâh*, bütün o dünyanın hepsinden daha faziletlidir.” Biz elimizde nimetler var da kıymetini bilmiyoruz.

Hindistan'da adamın birisi fakirleşmiş, fakr u zarûret çekiyormuş; ziraat yapacak ama taşlık bir tarlası varmış. Taşını ayıklamaktan bıkmış,

mahsulü az veriyor diye o tarlayı bırakmış, ondan sonra geçimini sağlamak, para kazanmak için yollara dökülmüş, seyahatlere çıkmış, para kazanmanın çarelerini aramak için terk-i diyâr etmiş, başka yerlere gelmiş. Açlık, sefalet içinde ölmüş. Onun o taşlı tarlasından elmas madeni çıkmış da dünyanın en iri elmaslarının madeniymiş orası. Bilseydi tarlasında elmas olduğunu, çıkar mıydı yola?

Bizim halimiz de böyle işte... Elimizde elmas tarlaları var, açlıktan ölüyoruz kenarda, maneviyatsızlıktan. Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi müslüman etmiş, farkında değiliz. Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi mü'min etmesi, çok büyük bir nimet, çünkü imanla dünya ve ahiretin her şeyi kazanılıyor da; bir de Peygamber SAS Hazretleri'ne ümmet etmiş. Hiç farkında değiliz. Eski insanlar yanıp yakılıyorlardı, ağlaşıyorlardı; peygamberler bizim peygamberimize ümmet olmak için yalvarıyorlardı Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne... Öyle büyük, öyle şanlı bir peygamberin ümmetiyiz; farkında değiliz.

Hey okumuş cahiller hey! Bir profesör arkadaş var, diyor ki:

“—Hocam her konuda hadis var...”

Küçümsüyor... Bak bir *el-hamdü li'llâh*'ın faziletine, kemâline... Allah-u Teâlâ Hazretleri o güzel duygularla, o Allah -u Teâlâ Hazretleri'ni medih, senâ arzusuyla, duygusuyla bu kelimeleri, bu hazineleri bile bile, duya duya söylemeyi nasib etsin Allah...

İnsan bir defa *Lâ ilâhe illa'llah* dedi mi ne oluyor? Mü'min oluyor, cennete giriyor, cennetin anahtarı *Lâ ilâhe illa'llah*. O kadar önemli... *El-hamdü li'llâh* bu kadar önemli, *Allâh-u ekber* o kadar önemli, *Subhâna'llâh* o kadar önemli. Namazımız o kadar güzel bir ibadet ki adam sırf namaz ibadetine bakıp müslüman oluyor. Ne kadar güzel bir ibadet diyor, şekline bak, şemailine bak, içinde söylenen duygulara, sözlere bak; şu eğilişteki güzelliğe bak...

O rukû olmasa dünyada eğilmez başlar!

Allah'tan gayriye eğilmeyen başlar, ölür; haysiyetiyle, şerefiyle, alını açık, dimdik durur; Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin önünde rukûya varıyor, secdeye varıyor, topraklara alnını sürüyor. Ne güzel ibadet, kıymetini bilmiyoruz. Paldır küldür; aman kılıyım da, televizyona geç kalacağım. Namazdan daha güzel ibadet var mı? Sen, gözünden perde kalksa, ötekisi kalksa, ötekisi ötekisi; perdelerin hepsi kalktı. Gönlün pırl pırl olsa ne yapacaksın? Namazdan alamayacaksın kendisi. Sonu işin, başında sonuna ermişsin de haberin yok. Evliyâullahın en zevk aldığı şey.

Rasûlüllah Efendimiz namaz hakkında:⁷

⁷Neseî, *Sünen*, c.V II, s.61, no:3939; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.128, no:12315; Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.174, no:2676; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.241, no:5203; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.V I, s.199, no:3482; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V II, s.78, no:13232; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.280, no:8887; İbn-i Sa'd, *Tabakâtü'l-Kübrâ*, c.I, s.398; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.371, no:6812; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.303; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.III, s.135, no:1234; Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.160, no:666; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LX, s.454; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.143, no:2733; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

قَرَّةُ عَيْنِي فِي الصَّلَاةِ

(*Kurretü aynî fi's-salâh*) “Gözümün serinliği namazda...” diyor Arabistan’ın sıcağında, kırk beş derece, elli derece... Yumurta kaynatan sıcakta öyle tarif ediyor Rasûlüllah Efendimiz. Gözümün serinliği namazda diyor.

Kimin huzuruna çıkıyorsun? Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin huzuruna çıkıyorsun. O sultanlar sultanı seni huzuruna kabul ediyor. Sonra bu dinin direği;

*İş bu dinin direğidir bu namaz,
Mü’min olanlar anı elden komaz!*

Angarya gibi mi kılınır namaz? “Haydi namaz kıl...” bilmem ne, kenardan köşeden kıvırtır.

Geçen bir mektebe gittik; adını söylemeyeyim. Gıybet olmaz ama mektebin de adını söylemeyeyim de moraliniz bozulmasın; çok azı namaz kılıyormuş. Kılması lâzım, cahil işte... Ne olacak; elinde altın mı var, elmas mı var, cam mı var, çakıl mı var haberi yok.

*Sen ki Mi’rac eyleyüb kıldın niyâz;
Ümmetin mi’racını kıldım namâz.*

“Ey benim Rasûlüm!” diyor Allah-u Teâlâ Hazretleri, Mevlid’de anlatıldığına göre. “Sen beşerin ermediği bir nimete erdin, Mi’rac eyledin, huzur-u âlîme geldin, benim huzuruma geldin; ümmetin için de namazı mi’rac kıldım.”

Kenzü’l-Ummâl, c.V II, s.449, no:18912, 18913; *Keşfü’l-Hafâ*, c.II, s.73, no:1089; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.IX, s.496, no:8916.

Âşikâre gördü Rabbü'l-izzetî,

Âhirette öyle görür ümmeti...

Âşikâre Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni gördü Rasûlüllah Efendimiz... Ahirette de mü'minler, ayın on dördünü görür gibi, görecekler. İzdihamsız, engelsiz, herkes Cenâb-ı Rabbü'l-İzzet'i görecek.

Allah-u Teâlâ Hazretleri namazı mü'minin mi'racı kıldı. Namaz her gün oluyor, beş vakit mi'rac oluyor. Eririz yâni... Namazın kadr ü kıymetini bilsek, şu mumların eridiği gibi yanıp yanıp eririz. Bak *el-hamdü li'llâh* böyleymiş.

d. Zakkumun Kötülüğü

Allah-u Teâlâ Hazretleri bize elimizde bulunan nimetlerin kadrini bilmek nasib eylesin! Neler var elimizde. Bak Allah-u Teâlâ Hazretleri her şeyini nasıl hikmetle yapıyor ki, cenneti duyunca insan seviniyor ya, bir de onun öbür tarafı var; onu da dinle:⁸

لَوْ أَنَّ قَطْرَةَ مِنَ الزَّقُّومِ قَطَرَتْ فِي دَارِ الدُّنْيَا لَأَفْسَدَتْ
عَلَى أَهْلِ الدُّنْيَا مَعَايِشَهُمْ فَكَيْفَ بِمَنْ تَكُونُ طَعَامَهُ

(حم. ت. ن. ه. ح. ب. ك. عن ابن عباس)

⁸ Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.706, no:2585; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1446, no:4325; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.338, no:3136; İbn-i Hibbân, *Sahîh*,

c.XV I, s.511, no:7470; Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.322, no:3158; Tayâlisî, *Müsned*, s.344, no:2643; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V I, s.313, no:11070; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.523, no:39488; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV III, s.100, no:18963.

RE. 355/8 (*Lev enne katraten mine'z-zakkûmi katarat fî dâri'd- dünyâ, leefsedet alâ ehli'd- dünyâ maâyîşehum, fekeyfe bi-men yekûnu taâmehû.*)

Bu hadis-i şerif de cehennemin zakkum ağacından bahsediyor. (*El-cennetü hakkun, ve'n-nâru hakkun*) “Cennet de var, cehennem de var.”

Haa, bazıları da bu varlığı nasıl söylüyorlar biliyor musunuz?

“Hepsi bu dünyada!” diyorlar. İnkârın, küfrün bir başka şekli... Derler ya fıkrada, Kayserililerin boyadıkları gibi yâni. Hepsi dünyadaymış... Cennet de dünyadaymış, cehennem de dünyadaymış. Vay şaşkın vay! Ne boyundan büyük lafları söylüyor, bilmediği şeyleri. Pekiyi, öldükten sonra ne olacak?

Nasıl kurtuluruz biz bu fitnelerden, fesatlardan, boş felsefelerden? Cahil okumuşların şaşkınlıklarından? Okumuş ama fayda vermemiş. Peygamber Efendimiz Tevrat'ın sahiplerine, Tevrat ehline, Tevrat kendisine indirildiği halde onunla hükmetmeyen kimselere nasıl bir şamar vuruyor. Nasıl vuruyor Cum'a Suresi'nde? Allah-u Teâlâ Hazretleri buyuruyor ki:

مَثَلُ الَّذِينَ حُمِّلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا

كَمَثَلِ الْجِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا

(الجمعة: ٥)

(Meselü'llezîne hummilu't-tevrâte sümme lem yahmilûhâ.) “Kendilerine Tevrat indirildiği halde, onun ahkâmını omuzlarına yükletip de onunla amel etmeyen kimseler...” Neye benzer? (Ke meseli'l-imâri yahmilü esfârâ) “Üzerlerine kitap yükletilmiş hımarlara, merkeplere benzer.” Sırtında taşınan kireç mi, kum mu, odun mu fark eden mi o hayvancağıza? Onlara da fark etmiyor da ondan onlara benzetiyor. Onlar için de o kitabın içindeki ahkâm önemli olmadığından, mücebiyle amel etmediklerinden, Tevrat; “Hz. Muhammed gelecek, ona uyun, o na yardım edin!” dediği halde uymadıklarından ne gibi oluyor? Sırtına kitap yüklenmiş merkepler gibi oluyor.

Ayet-i kerime inmiş, Peygamber Efendimiz o ayet-i kerimeyi okumuş, ondan sonra da bu hadis-i şerifi buyurmuş. Nedir o ayet-i kerime?

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُمْ مُسْلِمُونَ

(العمران: ١٠٢)

(Yâ eyyühe'llezîne âmenû) “Ey iman edenler! (İtteku'llàhe hakka tukàtihî) Allah'tan hakkıyla korkun! Nasıl korkmak uygunsa, münasipse, korkmak nasıl olması gerekiyorsa o tarzda korkun! (Ve lâ temûtünne illâ ve entüm muslimûn) Sakın müslüman olmaktan başka bir şekil ile ölmeyin! Sakın müslüman olmaktan başka bir hal üzere ölmeyin! Sakın ha başka türlü ölmeyin!” (Âl-i İmran, 3/102)

(*Ve lâ temûtûnne*) diye *nûn-u te'kîd-i sakîle* ile söylüyor ki, Arapça bilenler bilirler; “Sakın ha! Asla, kat’â!” mânâsı var. “Müslüman olarak ölün, sakın ha başka türlü ölmeyin!” diyor Allah-u Teâlâ Hazretleri, “Sakın ha! Başka türlü ölmeyin!” diyor. Allah’tan nasıl korkmak gerekiyorsa öyle korkun!

Hiç korkan insan hali var mı bizde? Şu cemiyete bir bakın, şöyle bir ibret gözüyle bakın, şöyle bir etrafta dolaşın. İman gitmiş insanların çoğunda, hiçbir şey kalmamış. Biz de bile pamuk ipliğiyle bağlı. Böyle rüzgârdan sallım sallım sallanıyor. Kuvve tli bir iman olsa, böyle mi olur halimiz? Ne evimiz müslüman evine benzer, ne halimiz müslüman haline benzer, ne ahlâkımız müslüman ahlâkına benzer, ne sözümüz müslüman sözüne benzer... Allah yardımcımız olsun! Allah kusurlarımızı affetsin, o kusurlardan dolayı hak ettiğimiz cezalardan da affetsin bizi; o cezaları kaldırsın!

Bunu okumuş da, “Müslüman olarak ölün, başka türlü ölmeyin!” ne demek? Girersiniz azabımın yurdu olan cehenneme, kahrolursunuz diye tembihliyor Allah-u Teâlâ Hazretleri. Peygamber Efendimiz de bu ayeti okuduktan sonra şu hadis-i şerifi buyurmuş. Şimdi bu ayetin arkasından bu hadis niye söylenmiş dinleyin bakalım!

Cehennemde malum zakkum ağacı var. Cehennem ehli azap görürken acıkacaklar. Feryâd ü figân edecekler. Hani günlerce aç kalmış insan ne yapar? Düşünün o hali; açlıktan hani ağaçların kabuklarını kemirmişler ya Edirne’de bizim zavallı kardeşlerimiz...

Bulgarlar geldiği zaman Selimiye'nin avlusuna tıkmışlar bizim Edirne müslümanlarını... Yiyecek vermemişler. Ne yapsınlar? Bir gün dayan, iki gün dayan, üç gün dayan... Sonra? Ağaçların kabuklarını kemirmişler.

Acıkacak cehennem ehli de... Acıkınca onlara zakkum verilecek. "Acıktınız mı? Yeyin bakalım!"

(*Lev enne katraten mine'z-zakkûmi katarat fî dâri'd-dünyâ*) "Şu dünya yurduna zakkum ağacının damlalarından bir damla damlasa şu dünya yurduna, dâr-ı dünyâyâ; bu dünyaya, şu yaşadığımız âleme zakkumun bir damlası damlasa (*le-fsedet alâ ehli'd-dünyâ maâyîşehüm*) şu dünya ehline yaşamlarını zehir ederdi, mahvederdi. Bir damla damlasa şu dünya ehline yaşamlarını, yaşayışlarını zehir ederdi; bir damla damlaması dünyaya. (*Fekeyfe bimen yekûnu taàmuhu*) Ya yiyeceği bu olan kimselerin hali ne olacak? Onların durumu ne olacak? Dünyaya damladığı zaman böyle olursa, bu şeyi yiyecek olanlar cehennemde; onların çekeceği azab ne olacak?

e. Cehennemin Kıvılcımı

Burada da üç tane hadis-i şerifin arkasından cehennemle ilgili, onları da söyleyelim de:⁹

لَوْ أَنَّ شَرَرَةَ مِنْ جَهَنَّمَ وَقَعَتْ فِي وَسْطِ الْأَرْضِ
لَأُتِنَ رِيحُهُ وَشِدَّةُ حَرِّهِ مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ

(ابن مردويه عن أنس)

⁹ *Kenzü'l-Ummâl*, c.XIV, s,526, no:39501; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XV III, s.97, no:18954.

RE. 355/9 (*Lev enne şerareten min cehenneme vakaat fî vasatı'l-ardı, leentene rîhuhu ve şiddetü harrihî, mâ beyne'l- maşırıkı ve'l-mağrib.*)

“Eğer cehennemın şeraretlerinden, kıvılcımlarından, ateşlerinden, ateşinin küçük bir parçasından bir parça dünyanın ortasına düşseydi (*leentene rîhuhu*) kokusu berbat ederdi ortalığı. Çok çirkin kokusu var; kokusu mahvederdi, berbat ederdi ortalığı. (*Ve şiddetü harrihî mâ beyne'l-maşırıkı ve'l-mağrib*) Kokusu berbat ederdi bir de harâretinin şiddeti mahvederdi, berbat ederdi doğu ile batı arasını. Eğer cehennemın şerârelerinden, kıvılcımlarından -ateşin kendisi değil- ateşten sıçrayan kıvılcımlardan bir kıvılcım sıçrayıp da dünyaya düşse idi, o zaman dünyada onun kokusunun çirkinliği ve harâretinin, ateşinin şiddeti doğu ile batı arasını pis kokuyla doldururdu ve mahvederdi.”

Cehennemın bir kıvılcımı, ateşinin kendisi değil; o kükreyen, zincirlerle zor tutulan yalazıları değil.

f. Cehennemın Kuyuları

Yine Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰

¹⁰ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.V III, s.175, no:7731; Taberânî, *Müsnedü'ş- Şâmiyyîn*, c.II, s.405, no:1589; Beyhakî, *el-Ba's ve'n-Nüşûr*, c.I, s.481, no:457; Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ*, c.I, s.118, no:83; Ebû Ümâme RA'den.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.524, no:39492; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.713, no:18591; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV III, s.98, no:18957.

RE. 355/10 (*Lev enne sahraten vezenet aşra halefâtin, kuzife bihâ min şefîri cehenneme, mâ belağat ka'rahâ seb'ine harîfen hattâ yentehiye ilâ gayyin ve esâm. Kile: Ve mâ gayyun ve esâm? Kàle: Bi'râni fî cehenneme, yesîlu fîhimâ sadîdu ehli'n-nâr.*)

Bu da cehennemle ilgili hadis-i şeriflerin üçüncüsü. Peygamber Efendimiz SAS diyor ki:

(*Lev enne sahraten*) “Eğer cehennemin taşlarından, kayalarından bir kaya...” Ne kadar? (*Vezenet aşra halefâtin*) “On hamile deve büyüklüğünde koca bir kaya” Bir rivayette de yavrularıyla beraber... Tasavvur edin artık ne kadar büyüklükte olacağını, öyle anlatmış Rasûlüllah Efendimiz. “O kadar büyük bir kaya cehennemin dudağından, kenarından atılsa, (*mâ belağat ka'rahâ*) dibine ulaşmaz, (*seb'ine harîfen*) yetmiş sonbahar gelinceye kadar.” Yâni yetmiş sene demek. “Yetmiş sene yukarıdan aşağıya gitmesi devam eder, dibini bulmaz. On tane hamile deve büyüklüğünde bir cehennem kayası, cehenne min üst yanından aşağıya atılsa, düşmeye devam eder eder, eder; yetmiş mevsim geçer, dibine ulaşmaz. Niyahet *gayy* ve *esâma* gelir.”

Gayy ve *esâm* diye kulaklarına iki yabancı kelime gelince Rasûlüllah'ın etrafından bulunup da cehennemin bu fecî anlatılışını dinleyen ashabı sordular; dediler ki:

“—Yâ Rasûlallah, bu *gayy* ve *esâm* dediğiniz nedir?”

(Kàle) O zaman buyurdu ki Peygamber Efendimiz: (Bi'râni fî cehenneme) “Bunlar cehennemde iki kuyudur ki, (yesîlu fîhimâ sadîdu ehli'n-nâr) cehennem ehlinin irinleri bunların içinden akar. Cehennem ehlinin yaralarından akan irinler buradan akar.”

Şimdi Allah-u Teâlâ Hazretleri bize üç hadis-i şerifle cenneti müjdelemiş oldu; tesadüf etti, dersimiz orada kalmıştı, öyle başladık; üç hadis-i şerif de bize cehennemin korkularını ihtar etmiş oldu.

Cenneti düşün, ona gitmeye gayret et. Cehennemi düşün, azabını düşün, ondan kendini korumaya gayret et! Cehennem ehlini, hesabı görüldüğü zaman zebânîlere teslim edecekler. Zebânîler onları ne yapacaklar?

“—Buyur, önden yürü, hadi cehenneme gidiyorsun!” mu diyecekler?

Hayır!

يُعْرَفُ الْمُجْرِمُونَ بِسِيمَاهُمْ فَيُؤْخَذُ بِالنَّوَاصِي
وَالْأَقْدَامِ

(الرحمن: ٤١)

(Yu'rafü'l-mücrimûne bi-sîmâhüm) [Mücrimler, günahkârlar yüzlerinden tanınırlar; (feyu'hazü bi'n-nevâsî ve'l-akdâm) alınlarından ve ayaklarından yakalanırlar.](Rahmân, 55/41)

Saçlarının perçemlerinden ve ayaklarından yakalayacaklar; yüzüstü sürükleye sürükleye götürecekler cehenneme... Neden? O hakareti o

adam bu dünyada hak etti. Allah'a kulluk etmedi, Allah'ın kullarına merhamet etmedi. Güldü, bu hadis-i şerifleri duydukça güldü. Anlattıkça, anlatıldıkça güldü, omuz silkti, aldırmadı; yolunda devam etti. Öyle sürüklenecek, daha cehenneme sürüklenmesi öyle. Feryâd u figânı basacak, çığlıkları basacak. Orası yalvarma yakarma yeri değil ki. Burada yalvar, yakar; ağla, sızla... Bütün geceler senin.

Bak bugün ki gazetede okudum ki, geceleyin uykuyu bölüp de uyanmak ruhen sıhhat veriyormuş insana. Aylardır biz burada söylüyorduk, gazetede okuyunca hoşuma gitti. Allah razı o lsun, o haberi veren muhabire de aşk olsun! İşte bak İslâm'a hizmetin yollarına. İnsan bardan, diskotekten resim basıp da onu da haber olarak verebilir değil mi? Haberin çeşitleri var.

İncir çekirdeğini doldurmayan şeylere sayfalar harcanıyor, hiç israf sayılmıyor. Ama bak mü'min ele aldı mı bir meseleyi, nasıl faydalı oluyor. Gazete haberi bile bir fayda. Profesör üniversite de konferans vermiş, karşısında beyaz önlüklü doktorlar. Diyor ki:

“—Geceleyin tam uyumayın, uykunuzu biraz bölün, yarısında kalkın ruhen daha sıhhatli olursunuz.”

El-hamdü lillâh, çok şükür yâ Rabbi! Bize şimdi hiç gerici diyecek halleri kaldı mı şu ilericilerin. Zavallı dedelerimiz, babalarımız, amcalarımız... E harp-darp geçirdi bu memleket, eskiden burada medrese vardı, mektep vardı, ilim vardı, irfan

vardı; kütüphaneler kitap dolu, enfes kitaplarla dolu. Vardı ama Cihan Harbi, Trablusgarp Harbi, Balkan Harbi, İstiklâl Harbi, şunu, bunu... Bitti, ahali kalmadı, insan kalmadı, adam kalmadı... Ne oldu? Cennete gitti, şehid oldu. Şu memleketi bize bırakacaklar diye çarpıştı, çarpıştı; Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne canlarını verdiler, cenneti aldılar; ahirete gittiler. Ama arkad aki namerdler utanmıyorlar da bunlar cihad ettikleri için şeye vakit bulamadılar demediler de müslümanlar gerici dediler, ilimden irfandan haberi yok dediler. Senin ilimden irfandan haberin yok bak yirminci yüzyıla geldiği zaman insan bak ilim nasıl konuşuyor. İşte ilim gerici. Hadi bakalım ne yapacaksan yap! Jandarma, polis; tak kelepçeyi ilmi götür bakalım. İlim, İslâmiyet sıhhate uygundur diyor var mı bir diyeceğin? Ne diyecek, bir şey diyemez. Fransız müslüman olunca ne desin?

Fransız müslüman oluyor, atom âlimi müslüman oluyor. Buraya geldi bir atom âlimi müslüman oldu da, vefat etti. Allah rahmet eylesin, nur içinde yatsın. Fatih'ten bir cenaze töreniyle kaldırdılar ki görülmemiş bir şey. Caddeler Edirne kap ı'ya kadar insan doldu. Bak insan mü'min oldu mu öyle olur. Almanya'da ölseydi ne olurdu hali kim bilir. Burada bak kaç tane mü'min götürüyor. Hem de ne şevkle, ne zevkle göturdüler. Ömür, nasıl olsa bitecek. Tırnaklarını geçirsin isterse bu dünyaya, tırnakları söküle söküle gidecek bu dünyadan. Mümkün değil burada kalmak, herkes gidecek. Allah akıl fikir versin.

İşte cehennem de böyle, cennet de böyle.

“—Hocam cenneti duyunca çok heveslenmiştik, cehennemi duyunca da keyfimiz kaçtı...”

Eh, müslüman zaten, (*beyne'l-havfi ve'r-recâi*) korku ile ümit arasında olmalı. O iyi... Eğer çok heveslensen; sana Allah-u Te àlâ Hazretleri mevkiini, makamını gösterse: “Kulum, sen bir *el- hamdü li'llâh* dedin bak dünyalara bedel bir söz söyledin. Bir namaz kıydın, şu kadar sevab aldın. Şunu yaptın bu kadar ecir aldın. Gece tesbih çektin, ağladın günahlarına; hepsini affettim.” dese şımarırız. Bize Allah’ın bunları söylememesi, göstermemesi de bir nimet. Şımarıveririz, başlarız sıyrıtmaya. Onun için cenneti göreceğiz, duyacağız, hevesleneceğiz; cehennemden de korkacağız. Bizi bu götürür doğru yola.

“—Efendim, Allah benden başka hiç azaplandırarak insan bulamadı mı? İşte namazımı kılıyorum...” bilmem ne, “Bana bir şey yapmaz!”

Görürsün yapar mı, yapmaz mı? Peygamberler başını kaldırıp dua etmekten korkacaklar kıyamet gününde.

Mahşerde nebîler bile sana hayran

Peygamber Efendimiz Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin en sevgili kulu. Yanına zenginler geldi birkaç tane; bir de iki gözü a’mâ birisi geldi. İki de bir de “Yâ Rasûlallah! Yâ Rasûlallah!” diye sözü kesiyor. Efendimiz beri tarafta dert anlatacak, İslâmiyet’i anlatacak, belki hak yola gelirler diye; yüzünü buruşturdu.

Ne oldu?

عَبَسَ وَتَوَلَّى أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ
يَزْكِي أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى

(عبس: ۱ - ۴)

(*Abese ve tevellâ*) [Peygamber, yüzünü ekşitti ve geri döndü. (*En câehü'l-a'mâ*) Kendisine o a'mâ geldi diye. (*Ve mâ yudrîke leallehû yezzekkâ*) Onun halini sana hangi şey bildirdi? Belki o, (senden sormakla cehalet kirinden) temizlenecekti. (*Ev yezzekkerû fetenfeahu'z-zikrâ*) Yahut öğüt alacaktı da, o öğüt ona fayda verecekti.] (Abese, 80/1-5) ayet-i kerimeleri iniverdi.

Allah-u Teâlâ Hazretleri, yüzünü buruşturmasını uygun bulmadığını ayet-i kerime ile söyledi. “O senin uğraştıkların belki hiç yola gelmeyecek; ama bu kalbi temiz, imanla dolu olarak gelmiş. Bakma zenginliğe, mala, mülke, mevkiye, makama; bunun kalbi temiz diye bununla ilgilen!” diye bildirdi.

Böyle en yüksek kullar, o yüksekliği nasıl buluyorlar? En büyük edebi, terbiyeyi takınarak...

Bizim koca göbekli de göğsünü gere gere:

“—Allah başka atacak kimse bulamadı mı, yarattığı kulu cehenneme atar mı?” diyor. Atar tabî senin gibi edepsiz olursa. Elbette atar... Bağışlaması da çok, azabı da çok; terbiyeyi takın. Onun için cehennemden korkacağız. Cenneti talep edeceğiz, ümit edeceğiz, cemâlullah da orada...

Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni görmek de orada. Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi hak yolda, dengeli müslüman etsin. Cehennemini duyup duyup, tüyleri diken diken olup da hayatını şaşırın, akli başından giden kimse de doğru değil. Cenneti duyup duyup da yaka bağır açıp, ceketini savura savura, göbeğini savura savura yürüyen insan da etmesin, o da tehlikeli.

Terbiyeli, edebli, dengeli, her şeyi ölçülü; olgun insan etsin cümlemizi Allah-u Teâlâ Hazretleri! Cehennemden azad eylesin, cennetine de dâhil eylesin!

g. Haşerelerden Korunmak İçin Dua

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹¹

لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا نَزَلَ مَنْزِلًا قَالَ أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ
اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ لَمْ يَضُرَّهُ فِي ذَلِكَ
الْمَنْزِلِ شَيْءٌ حَتَّى يَرْتَحِلَ مِنْهُ

(ه. عن خولة بنت حكيم)

RE. 355/10 (*Lev enne ehadeküm izâ nezele menzilen kâle: Eüzü bi-kelimâti'llâhi't-tâmmeti min şerri mâ halaka, lem yedurruhu fî zâlike'l-menzili şey'un hattâ yertahile minhu.*)

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.X, s.388, no:3537; Havle bint-i Hakîm RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.V I, s,713, no:17528.

Burada Peygamber Efendimiz bir dua öğretiyor. Buyuruyor ki: (*Lev enne ehadeküm*) “Ey mü’minler, eğer sizden biriniz (*izâ nezele menzilen*) bir eve inse, bir konağa konaklasa, gelse...” Menzil hem ev mânâsına gelir, hem konaklama yeri mânâsına gelir. Hani yolculukta insan evine biraz dikkat eder. Hani ilaç sıkarsın, bir şey yaparsın; ama yolculukta gidiyorsun, bir yerde konaklayacaksın... Öyle bir konak yerine geldiği zaman veyahut bir eve girdiği zaman, bir barınağa sığındığı zaman... Ne olabilir? Her şey olabilir. Akrep olur, yılan olur, çıyan olur, böcek olur, mikrop olur, şunu olur, bunu olur. Her şey olur... “Böyle bir konağa konakladığı zaman, bir eve girdiği zaman eğer sizden biriniz şöyle demiş olsaydı, oradan göç edinceye kadar, kalkıp başka tarafa gidinceye kadar orada hiçbir şey ona zarar vermezdi.”

“—E dua, fayda mı eder, akrep sokmaz mı?”

Sokmaz ya... Akrebin de, böceğin de, mikrobulun da sahibi Allah-u Teâlâ Hazretleri olduğu için sokturmaz. Ne diyecek? Pe ki güzel...

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹²

¹² İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXII, s.158; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.V I, s.511, no:8911; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.1077; Nümeyr ibn-i Evs el-Eş'arî Rh.A'ten.]

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.63, no:3119; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XII, s.499, no:12407; RE. 207/12.

الدُّعَاءُ يَرُدُّ الْقَضَاءَ بَعْدَ أَنْ يُبْرَمَ

(كر. عن نمير بن أوس مرسلًا)

(*Ed-duàü yeruddu'l-kadàe ba'de en yübreme*)
“Dua, Allah’ın kesinleşmiş hükmünü bile geri çevirir.” Hüküm böyle bir kazây-ı âsumânî başına bir yıldırım gibi gelirken, dua hükmü bile geri çevirir. Allah-u Teâlâ duayı öyle seviyor işte. Hükmünü geriçevirir.

Neden? Sen onun rabliğini biliyorsun, kendi kulluğunu, aczini biliyorsun, boyun büküp gözyaşı döküyorsun ya; en güzel şey o da onun için. Sen boyun büküp, dua ettiğin zaman seviyor Allah-u Teâlâ Hazretleri.

قُلْ مَا يَعْبُؤُا بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ

(*Kul mâ ya'beû biküm rabbî lev lâ duâüküm*)
(Furkan, 77/25) Duanız olmasa zaten neyiniz var, ne yapabilirsiniz yâni? Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne ne yapacaksınız? Canı o vermiş, canımı vereceğim diyeceksin; içinden geçiyor. Canı o verdi, malı o verdi; kimin malını kime satıyorsun? İşte bir boyun büküp yalvarman var, bir acizliğin var; o... Başka hiç bir şeyin yok.

Ne diyecek? (*Eüzü bi-kelimâti'llâhi tâmmeti*)
“Allah’ın tam isimleri ile sığınırım Allah’a (*min şerri mâ halaka*) yarattığı her şeyden, her şeyin şerrinden.” Bu kadar da kolay... Yazın...

“Yaratmış olduğu şeylerin şerrinden, Allah’ın tam kelimelerine sığıyorum.” Ne demek tam kelime? Allah’ın sıfatları demek... Allah-u Teâlâ Hazretleri *lehü’l-esmâü’l-hüsnâ*, güzel sıfatları vardır, her bir sıfatı en güzeldir, güzeller güzeldir. Güzel demiyor da, *esmâ el-hüsnâ* diyor, *ism-i tafdîlin müennesi* ile söylüyor yâni en güzel sıfatlar, en tam sıfatlar, en mükemmel sıfatlar... Her şeyi güzel! Ah bir tanısan, ah bir gözünü açıp da etrafa ibretle baksan; ibretle bakmıyor. Allah’ın varlığına delil mi ister insan?

Varlığın bilmek ne hâcet kürre-i âlem ile

Yeter isbâtına halk ettiği bir zerre bile

Kâinatla, küreyle Allah’ın varlığını ispata ne lüzum var; bir zerre kâfî!

Sonra şaşıyorum, Allah-u Teâlâ Hazretleri için delil arıyorlar.

Yâhu kulluk et, o sana delilini verecek zaten. Ürpereceksin, tüylerin diken diken olacak. Muamele olacak, kulluk, ubûbiyyet, rubûbiyyet muamelesi olacak; isteyeceksin lütfunu verecek. Delil ister mi insan, alışveriş yaptığı insanın varlığı karşısında tereddüt eder mi? Kumaş alıp veriyor, para alıp veriyor, kumaş alıyor; dükkâncı yok deseler tereddüt eder mi? Etmez, çünkü güler geçer. “Ya hu ben kumaş aldım daha geçen gün!” der. “Şimdi kumaş alıyorum, bak kumaşımı tartıyor.” der.

Böyle bu muameleye girin. Veyahut bu muameleyi gözünüzü açın, bakın. Dua ediyorsun, duanı ihsan ediyor Allah. Her an da bir başka yaratmada, başka bir lütufta. Delil istemeye hacet mi kalır o zaman? Ayân oluyor yâni, ayân-beyân, yakîn oluyor kalpte. Allah'ın varlığından hiç tereddüt kalmıyor.

g. İbadetler Rahmet İçin Bahanedir

Bu da bir insanın Allah'a kulluk etmesinin miktarı, değeri hakkında bir hadis-i şerif. Buyuruyor ki Peygamber SAS Efendimiz:¹³

لَوْ أَنَّ رَجُلًا يُجِرُّ عَلَىٰ وَجْهِهِ مِنْ يَوْمٍ وُلِدَ إِلَىٰ يَوْمٍ
يَمُوتُ هَرَمًا فِي طَاعَةِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ لَحَقَّرَ ذَلِكَ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَوْ أَنََّّهُ رُدَّ إِلَىٰ الدُّنْيَا كَيْمَا يَزِدَّ
مِنَ الْأَجْرِ وَالْثَوَابِ

(حم. تخ. طب. عن عتبة بن عبد)

RE. 356/1 (*Lev enne racülen yücerru alâ vechihî, min yevmi vulide ilâ yevmi yemûtü heremen fî tâati'llâhi azze ve celle, lehakkara*

¹³ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.185, no:17686; Taberânî, *Mu'cemü'l- Kebîr*, c.XV II, s.122, no:303; Beyhakî, *Şuabü'l-Iman*, c.I, s.479, no:767; Buhârî, *Târih-i Kebîr*, c.I, s.15, no:5; Utbe ibn-i Abd RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.361, no:38940; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.211, no:155;

Câmiü'l-Ehâdîs, c.XV III, s.96, no:18951.

zâlike yevme'l-kıyâmeti, ve levedde ennehû rudde ile'd- dünyâ, keymâ yezdâde mine'l-ecri ve's-sevâb.)

“Eğer bir adam...” Adam diyor ama adam kadına da şâmild ir. İnsanoğlu demek. (*Yucerru alâ vechihî*) “Yüzü üzere çekilse...” Burada ve şerhte hep *yucerru* diye *cim* ile harekelenmiş. *Harra* fiilinden gelseydi, yâni yüzükoyun kapanıp ibadet etse mânâsına; hiç şerhte öyle bir izahat yok ama o da yakışır. “Eğer yüzü üstü kapanıp da, (*min yevmi vudile ilâ yevmi yemûtu*) doğduğu günden, öldüğü güne kadar.” Ne zaman öldüğü gün? (*Heremen*) “İhtiyarlıktan öldüğü güne kadar.”

Yıprandı, eridi, beli iki kat oldu, kemikleri şey yaptı, boyu büyümüşken tekrar küçüldü, ihtiyar oldu adam akıllı; sakalı ağardı öyle öldü. Yâni çok yaşadı, ihtiyarlıktan öldü. Yoksa bir kaza geldi, bir şey çarptı; hastalıktan dinçken gitti falan değil. İhtiyarlıktan artık böyle öldüğü zamana kadar; (*fî tâati'llâhi azze ve celle*) “Azîz ve celîl olan Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin taât ve ibâdetiyle vakit geçirmiş olsa; doğduğu günden, ihtiyarlıktan öldüğü zamana kadar hep Allah'a itaat üzere, taât üzere olsa (*lehakkara zâlike yevme'l-kıyâme*) bu kıyamet gününde bu ibadetlerin hepsi de yine hakîr olurdu. Hepsi hor ve hakîr olurdu.” Bu ne demek? Maddî kıymeti yok demek. Ölçüp tartıya koyduğün zaman bunların kıymeti yok demek. Bu ibadetler, bu taatlerle insan bir şey kazanamaz demek.

“—Eyvah! O zaman ne olacak?”

Allah-u Teâlâ Hazretleri bu ibadetleri, tâatleri rahmetine bahane yapacak. Bahâne, vesîle, sebep...

Senin kıldığın namaz nedir? Dört rekât namaz kıldın, nerede kıldın? Kapalı kubbenin altında kıldın. Sırtında palton var, karnın doymuş, ayağının altına yeşil halı serilmiş, yumuşacık. Ayağında mestler var, sıcacık... Bu kadar rahat içinde dört rekât namaz kılmışsın, dünyaları aldım sanıyorsun. Çok bir şey gibi... Ne olacak, ne kıymeti var? Velev bütün ömrünü böyle ibadetle, tâatle geçersen ne olacak? Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin verdiği bir göz nimetine karşılık gelmez. Akıl nimetine karşılık gelmez, sıhhat nimetine karşılık gelmez.

İbadete mağrur oldu mu insan mahvolur.

“—Ben şu kadar sene ibadet etmişim, Allah beni cennete sokmayacak da başkasını mı sokacak?” derse insan çok hata eder. O ibadetlerin hepsini toplasan, bir küçük nimeti karşılamaz. Haddimizi bileceğiz; bu hadis-i şeriften çıkan ders nedir? İbadetine mağrur olma, yaptığın ibadete mağrur olma!

İbadeti yapma demiyorum, nasıl diyebilirim ki, Allah ibadet edin diyor, ben kimim? Kim nasıl diyebilir ibadet yapma sö zünü ? Kâinatın sahibi, rabbimiz, hâlikımız Allah-u Teâlâ Hazretleri bir şey söyleyecek, başkası başka şey söyleyecek; mümkün mü? Öyle şey yok! İbadet edeceğiz, emrettiği için yapıyoruz ibadeti. “Ama bu ibadetin karşılığı muhakkak şu olur...” Senin yaptığın ibadet ne ki zaten aklın dükkândaydı.

Namaz kıldın, alışverişi düşünüyordun, “Filancaya borç vereceğim, falancaya alacak vereceğim, yarın imtihanım var, yarın mektebe gittiğim zaman kapıda ne olacak?” Zaten delik deşik yâni, bir sürü kusurlu.

Hocamız Rh.A derdi ki:

“—*Es-selâmu aleyküm ve rahmetullah, es-selâmu aleyküm ve rahmetullah*; selâm veriyoruz. *Estağfirullah, estağfirullah, estağfirullah* diyoruz. *Allâhümme ente’s-selâmu ve minke ’s -selâ m* demeden önce. Düşünürdüm derdi kendi kendine, yâni namaz gibi güzel bir ibadeti yapıyoruz da ondan sonra hemen arkasından niye *estağfirullah* çekiyoruz? Sonradan hatırıma geldi ki, bizim namazlarımız da, istiğfarlarımız da istiğfara muhtaç!”

Öyle bir istiğfar ediyoruz ki, öyle bir namaz kılıyoruz ki; bazen namaz kılmak da insana vebal yükler. Peygamber Efendimiz öyle buyuruyor:

“—Nice namaz kılan insan vardır ki, kıldığı namaz onu Allah’tan uzaklaştırmaktan başka bir işe yaramaz.”

Uzaklaşır Allah’tan...

Çünkü sen bir yüksek dergâha girsen, koca salon, iki tarafta sütunlar, sıra sıra askerler, karşında haşmetli bir hükümdar; ondan sonra o kapıdan sen girince herkes gözlerini sana dikmiş, sen de edeb ile gireceksin, hürmetini arz edeceksin o

hükümd ara. Çok yüksek, imparator, çok güçlü bir kimse... Oraya şey yapmayıp da “Bu direğin nakşı neymiş, bu askerin üstündeki kumaş neymiş...” Sağla, solla, başka şeyle meşgul olsan ne olur? Atarlar insanı.

“—Sen deli misin, mecnun musun, burası müze mi? Etrafı seyretme yeri mi, bak huzura girdin, sana bakıyor hükümdar. Huzuruna git de ne söyleyeceksen söyle, seni bekliyor. Herkes yüzünü sana dönmüş, sen başka şeyle meşgul oluyorsun! Defol dışarı! Sen bu huzura layık bir insan değilsin, aklın başında değil. Aklın yok galiba? Deli misin nesin?” derler atarlar dışarıya.

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin huzurunu bu misalden kıyas et! O huzura giriyorsun da, o huzurda edepsizlik yaparsa, ne olur insan? “İşte nice namaz kılan insan vardır ki kıldığı namaz onu Allah'tan uzaklaştırmaya yarar.” hadis-i şerifi öyle olur işte.

Onun için yaptığı şeyi insan, şuurla yapmalı. Böyle bütün ömrü boyunca ibadet etmesi, hepsi hakîr olur, kıymetsiz bir şey olur. Ne zaman? (*yevme'l-kıyâmeti*) “Kıyamet gününde... (*Ve levedde*) Ve muhakkak ki o ibadetlerin sahibi olan kişi isterdi ki (*ennehû rudde ile'd-dünyâ*) keşke dünyaya geri gönderilseydi de, (*keymâ yezdâd mine'l-ecri ve's-sevâb*) ecirden ve sevaptan daha fazla bir şeyler kazanıp da, yeniden sermaye toplayıp da öyle gelse isterdi.”

Haa, Şimdi böyle olunca Őu mn... O zaman insanların hepsi diyor Peygamber SAS, vefat ettiği zaman piŐman olacak, herkes piŐman olacak. Sen de piŐman olacaksın, ben de piŐman olacağım, o da... Herkes piŐman olacak; neden? Kfir kfrnden piŐman olacak, zlim zulmünden piŐman olacak, gfil gafletinden piŐman olacak. Peki o rifler, o kmiller niye piŐmn olsun? Onlar da orada verilen nimetleri, güzellikleri, lütufları, ikramları görünce heves edecekler; dünyaya gelip de keşke çok daha fazla sevab iŐleseydik diye.

Buradan çıkan ders nedir? Oraya gittikten sonra insan bir daha geri gelmeyecek. Madem bu hadis-i Şerif bize bildirilmiŐ, bu Őuur ile zamanlarımızı değerlendirelim. Bu Őuur ile Allah'a kulluk, ibadet edelim. PiŐman olacaktım madem insanlar, o halde zamanımı iyi değerlendireyim diye. Sabahtan akşama...

“—Bu pazar günü ne yaptım? Sabah on birde kalktım. Geçtim televizyonun başına, televizyonda bilmem ne filmi vardı. İki buçuk saat onu seyrettim. Ondan sonra bilmem ne filmi vardı. İki saat onu seyrettim. Ondan sonra Őarkılar, memleket havaları, türküler, Őarkılar; bilmem neler. Ondan sonra arada yemek yemeye bir kalktım. Ondan sonra Őu, ondan sonra bu, ondan sonra yorulduym yattım.”

“–Ne yaptın yâni?”

Sabahtan akşama boş... Ömür de böyle gider. Zâten ömrün ne zaman gideceği de belli değil...

Allah-u Teâlâ Hazretleri bu ömrü gafletle geçirmemeyi cümlemize nasîb eylesin! Gözünü açıp da Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin rızasını kazanmayı cümlemize nasîb eylesin!

Fâtihâ-i şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

09. 01. 1983 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü